

На основу члана 73. Закона о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске" број 26/93, 14/94, 21/96 и 10/98) и члана 73. Закона о државној управи ("Службени гласник Републике Српске" број 11/94), в. д. директора ЈУ Специјална библиотека за слијепа и слабовида лица Републике Српске доноси

П РА В И Л Н И К
о заштити на раду у
ЈУ Специјална библиотека за слијепа и слабовида лица Републике Српске

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о заштити на раду у ЈУ Специјална библиотека за слијепа и слабовида лица Републике Српске (у даљем тексту: Правилник, Библиотека) утврђују се мјере заштите на раду усмјерене на стварање услова којима се обезбјеђује сигурност на раду, спречавање и отклањање опасности и штетности које могу проузроковати повреде на раду, професионална и друга обољења и оштећења здравља радника Архива на раду и у вези са радом, чување здравља и радне способности радника, као и заштита човјекове околине.

Члан 2.

Заштиту на раду обезбјеђује и спроводи Библиотека.

Радници Библиотеке остварују заштиту на раду у складу са законом, прописима донесеним на основу закона, колективним уговорима и овим правилником.

Члан 3.

Библиотека доноси посебан програм мјера заштите на раду у оквиру којег се обезбјеђују потребна средства за спровођење и унапређивање заштите на раду и утврђују рокови за њихову реализацију.

Члан 4.

Заштита на раду обухвата мјере и средства неопходне за остваривање безбједних услова рада.

Безбједни услови рада остварују се примјеном савремених техничких, организационих, здравствених и других мјера којима се обезбјеђује да:

- се радни простор у Библиотеци одржава тако да се рад обавља у складу са природом и потребама извршавања дјелатности, примјеном мјера заштите од опасности по живот и здравље радника;

- се радни услови прилагоде физичким и психичким особинама и способностима радника, а технологија и организација рада поставе тако да радник обавља послове у оптималном положају;

- радне просторије буду уређене и опремљене на начин који обезбјеђује здраву радну средину;

- опрема и друга техничка средства буду пројектовани, постављени и употребљавани на начин којим се обезбјеђује одговарајућа сигурност радника;

- се опасне материје, које могу проузроковати професионална обољења или повреду на раду, могу употребљавати само у условима који обезбјеђују сигурност радника и заштиту животне средине;

- се средства личне заштите употребљавају само када не постоји могућност примјене других одговарајућих мјера заштите на раду.

Члан 5.

Право на заштиту на раду имају радници Библиотеке, као и сарадници Библиотеке на стручној обуци.

Члан 6.

У циљу обезбјеђења одговарајућих услова рада и унапређења заштите на раду Библиотека сарађује са одговарајућим научним и стручним организацијама и институцијама, као и са синдикатом.

Послове заштите на раду у Библиотеци обављају сви запослени.

По одлуци директора, Библиотека може да закључи уговор са овлашћеном организацијом о обављању послова заштите на раду.

Директор Библиотеке има следећа права и дужности:

- обезбјеђује да се најмање једном годишње разматра стање заштите на раду,
- припрема и доноси програм мјера за обезбјеђење, спровођење и унапређивање заштите на раду,
- планира и обезбјеђује средства за спровођење мјера заштите на раду,
- доноси одлуке којима се на општи начин уређују питања обезбјеђења, спровођења и унапређења заштите на раду,
- прати извршење мјера заштите на раду,
- информише раднике о налазу инспектора заштите на раду,
- стара се о обезбјеђењу посебних услова за рад жена, омладине и инвалида,
- подноси извјештаје надлежним органима,
- покреће дисциплински поступак против радника који се не придржавају прописаних мјера заштите на раду.

II МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Члан 7.

Мјере којима се обезбјеђује заштита на раду су:

- мјере којима се непосредно обезбјеђује сигурност радника на раду;
- мјере у вези са условима рада;
- мјере у вези са посебном заштитом радника.

Члан 8.

Мјере којима се непосредно обезбјеђује сигурност на раду обухватају опште и посебне мјере.

Опште мјере примјењују се на свим радним мјестима.

Посебне мјере примјењују се на одређеним радним мјестима, када се због специфичних опасности и штетности заштита не може обезбиједити примјеном општих мјера.

Члан 9.

Опште мјере заштите на раду обухватају: услове које треба да испуњавају радне и помоћне просторије, употребу безбједних средстава рада, пружање прве медицинске помоћи, обезбјеђење потребне температуре, вентилације, освјетљења, заштиту од удара електричне струје и спречавање пожара и експлозија.

Ако се опасности и штетности којима су изложени радници не могу на други начин отклонити, Библиотека обезбјеђује средства за личну заштиту на раду (у даљем тексту: средства личне заштите).

Употреба безбједних средстава рада

Члан 10.

Прије почетка рада радник је дужан да провјери исправност средстава за рад. О запаженим недостацима, кваровима и другим појавама које би могле да угрозе безбједност на раду радник је дужан да одмах обавијести непосредног руководиоца.

Члан 11.

Радницима је забрањено да сами испитују узроке кварова и неисправност средстава за рад, као и да сами отклањају кварове или неисправност средстава.

Пружање прве медицинске помоћи**Члан 12.**

Ради пружања прве медицинске помоћи у случају повређивања радника за вријеме рада, на видном мјесту у портирници поставља се ормарић са потребним санитетским материјалом.

Ормарић из претходног става је обиљежен знаком црвеног крста и има кратко упутство за руковање средствима прве помоћи у хитним случајевима. На ормарићу се назначују бројеви телефона службе хитне помоћи и КМЦ Бањалука.

Обезбјеђење потребне температуре и вентилације**Члан 13.**

У радним просторијама у којима се радници задржавају стално или дуже од једног часа непрекидно, мора се обезбиједити загријавање у току грејне сезоне према нормативима за температуру, релативну влажност и брзину струјања ваздуха у радним просторијама.

У свакој радној и помоћној просторији ваздух мора бити чист. За обнављање ваздуха користи се природна вентилација. Провјетравање мора да обухвати све дијелове радних и помоћних просторија.

Забрана пушења**Члан 14.**

Забрањено је пушење у канцеларијском простору за вријеме рада, у простору библиотечке грађе, складишном простору, смјештајном простору (собама и апартману) као и у вријеме танковања горива у систем гријања Библиотеке.

Обезбјеђење освјетљења**Члан 15.**

Радне просторије морају имати отворе за природно освјетљење. Распоред, површина и број тих отвора морају одговарати врсти посла који се обавља у радној просторији и морају обезбјеђивати равномјерно освјетљење свих дијелова просторије. Укупна површина свих отвора за природно освјетљење мора износити најмање 1/8 површине пода радне просторије.

Члан 16.

Природно и вјештачко освјетљење радних просторија и радних мјеста мора бити у складу са важећим стандардима.

Члан 17.

Забрањено је постављање било какве импровизоване расвјете на радним мјестима.

Хигијенски и здравствени услови**Члан 18.**

Библиотека обезбјеђује тоалетне просторије са топлом текућом водом, као и чврсти или течни сапун за прање руку.

Члан 19.

Библиотека обезбјеђује свакодневно чишћење радних просторија и инвентара и избацивање смећа.

Заштита од удара електричне струје

Члан 20.

Инсталациони материјал, као и сви електрични уређаји морају одговарати прописаним стандардима и техничким правилима.

За исправност електроинсталација одговоран је домар-кућни мајстор који је дужан да редовно провјерава исправност електроинсталација и електро уређаја.

Под провјером исправности из претходног става подразумијева се преглед осигурача, прекидача, спојева и водова под напоном, преглед освјетљења и провјера уземљења на свим машинама и уређајима. О овим прегледима води се дневник.

Уочене недостатке и неисправност инсталација и уређаја, расвјетних тијела и уземљења домар-кућни мајстор отклања без одлагања или их искључује из употребе.

Заштита од пожара и експлозија

Члан 21.

Мјере заштите од пожара и експлозија спроводе се у складу са одредбама Правилника о заштити од пожара и Плана мјера заштите од пожара у Библиотеци.

III ПОСЕБНЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ

Члан 22.

Библиотека спроводи посебне мјере заштите и обезбјеђује лична заштитна средства када се опасности или штетности по живот и здравље радника не могу отклонити примјеном општих мјера.

Заштитне мјере при одржавању моторног возила

Члан 23.

Оправка службеног возила врши се у одговарајућим сервисним радионицама, а снабдијевање возила горивом и мазивом на бензинским пумпама.

Члан 24.

Испитивање кочница возила при раду мотора врши се у сервисној радионици.

Стављање и скидање гума мора се вршити на сувом и чистом мјесту. Прије скидања гума ваздух из унутрашње гуме мора се потпуно испумпати.

Члан 25.

Возилом смију управљати само лица која имају возачку дозволу за управљање моторним возилом одговарајуће категорије.

Члан 26.

Возило мора бити снабђено исправним стандардним ручним алатом, резервним прибором, приручном апотеком и апаратом за гашење пожара.

Члан 27.

Прије поласка на пут мора се провјерити техничка исправност возила и опремљеност средствима из члана 28. овог правилника.

Заштитне мјере приликом рада са електричним уређајима и инсталацијама

Члан 28.

Електрични алати и уређаји морају имати гумене проводнике са високим степеном сигурности, а каблови не смију бити оштећени.

Преносни ручни алати могу се употребљавати само при условима потпуне исправности и уз спровођење мјера техничке и личне заштите радника (уземљење тијела алата и припадајућих дијелова, коришћење изолационог простирача и средстава личне заштите).

IV ЛИЧНА ЗАШТИТНА СРЕДСТВА

Члан 29.

Прије употребе личних заштитних средстава радник који их користи мора се визуелним прегледом увјерити да нису механички оштећена, да су намијењена за одговарајући посао и да су атестирана.

Члан 30.

Библиотека обезбјеђује следећа лична заштитна средства и у следећим роковима:

1. Домар-кућни мајстор (електричарски послови)

- комбинезон (радно одијело)	1 комад	1 година
- радни мантил	1 комад	2 године
- дубоке ципеле	1 пар	2 године
- гумене рукавице	1 пар	2 године

Поред тога, домару-кућном мајстору се обезбјеђује изоловани алат (клијешта, одвијачи), изолована ручица за вађење топивог уметка осигурача, индикатор напона, инструмент за мјерење напона струје и отпора, електричарске ципеле и изолациона подлога.

2. Чистачица

- радни мантил	1 комад	3 године
- гумене рукавице	1 пар	3 мјесеца
- гумене чизме	1 пар	3 године
- «боросане»	1 пар	1 година

Члан 31.

Радник је дужан да брижљиво употребљава и чува средства за личну заштиту.

Члан 32.

О средствима за личну заштиту води се евиденција која садржи: име и презиме радника, врсту и количину опреме, датум издавања, потпис радника који је средства издао и потпис радника који је средства примио.

V ПОСЕБНА ЗАШТИТА ЖЕНА, ОМЛАДИНЕ И ИНВАЛИДА

Члан 33.

Радница за вријеме трудноће распоредиће се на радно мјесто према препоруци љекара специјалисте.

Радници за вријеме трудноће и радници са дјететом до 2 године живота не може се наредити рад ноћу.

Изузетно од става 2. овог члана, радница са дјететом старијим од једне године може да ради ноћу само на основу њеног писменог пристанка.

Члан 34.

Радници млађи од 18 година не смију се распоређивати на послове који се обављају уз посебан физички напор и на послове који се обављају уз неприродан положај тијела.

Члан 35.

Радници инвалиди распоређују се на послове који одговарају њиховој преосталој радној способност

VI ПЕРИОДИЧНИ ПРЕГЛЕДИ И ИСПИТИВАЊА ЕЛЕКТРОИНСТАЛАЦИЈА, УРЕЂАЈА, РАДНИХ ПРОСТОРИЈА И ЗАШТИТНЕ ОПРЕМЕ

Члан 36.

Периодично испитивање електроинсталација, оруђа за рад и уређаја, радних просторија и заштитне опреме врши се ради утврђивања да ли је примјењеним мјерама и нормативима заштите на раду обезбјеђен безбједан рад радника, а нарочито у погледу:

- заштите од опасности од удара електричне струје,
- допуштене концентрације прашине и микроорганизама у библиотечкој и архивској грађи,
- обезбјеђења микроклиматских услова.

Испитивања и прегледе из става 1. овог члана обавља овлашћена установа или организација.

Члан 37.

Периодичном испитивању подлијежу електроинсталације и громобран, радна мјеста и радне просторије у којима се у току рада јавља јача концентрација прашине, као и библиотечка и архивска грађа која је била изложена дјеловању влаге.

Члан 38.

Периодичним испитивањима микроклиме подвргавају се и радне просторије ради утврђивања да ли се температура, влага, чистоћа и циркулација ваздуха крећу у границама одређеним важећим прописима, односно нормативима и стандардима.

Члан 39.

Периодични прегледи и испитивања електроинсталација, уређаја, радних просторија и заштитне опреме врше се у роковима који су одређени прописима, а уколико законом или важећим прописом није одређен рок, испитивања ће се вршити сваке 3 године, односно по указаној потреби.

Рокови из става 1. овог члана рачунају се за нове уређаје од дана њиховог пуштања у погон, а за постојеће од дана ступања на снагу овог правилника.

Радна мјеста и радне просторије биће подвргнуте испитивању у року од једне године од дана ступања на снагу овог правилника.

VII ОБУКА И ПРОВЈЕРА ЗНАЊА РАДНИКА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Члан 40.

Радник Библиотеке мора бити стручно оспособљен за безбједан рад и не може му се дозволити да обавља послове ако није положио стручни испит из своје струке.

Радник се обавезно стручно оспособљава:

- прије првог распоређивања у склопу програма обуке приправника,
- при сваком новом распоређивању на друге послове гдје се употребљавају друга средства за рад и уређаји,
- у случају промјене процеса рада, односно увођења нове технологије.

Члан 41.

Обука се обавља по унапријед утврђеном програму који обавезно садржи:

- технолошки поступак, односно процес рада и организације рада у цјелини, а посебно на радном мјесту на које је радник распоређен,
- опасности и штетности које угрожавају безбједност на раду, било коришћењем алата, било употребом или доласком у додир са одређеним материјалима, као и са опасностима и штетностима које постоје, односно настају на било који начин,
- опште и посебне мјере са разлозима због којих се те мјере планирају и спроводе,
- употреба и правилно коришћење средстава личне заштите,
- права и обавезе у вези са спровођењем прописа и мјера заштите на раду, као и одговорност због њиховог кршења,

- поступак у вези са спасавањем радника у случају елементарних непогода,
- пружање прве медицинске помоћи.

Члан 42.

Провјера знања из области заштите на раду врши се тестирањем или на други погодан начин у сљедећим роковима:

- за раднике који заснивају радни однос обука и провјера знања из области заштите на раду извршиће се у року од једне године од дана заснивања радног односа.

Члан 43.

Након завршене провјере знања раднику се издаје увјерење о извршеној провјери и показаном успјеху.

Члан 44.

Програм обуке, обучавање и провјеру знања из области заштите на раду врши комисија коју образује директор Библиотеке.

VIII ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ РАДНИКА

Члан 45.

Спровођење заштите на раду је право и обавеза свих радника.

Радник има право да одбије да ради ако му пријети непосредна опасност по живот или здравље због тога што нису спроведене прописане мјере заштите на раду за вријеме док се оне не спроведу.

Члан 46.

Радник је дужан да своје послове обавља са пуном пажњом ради обезбјеђења свог живота и здравља, као и живота и здравља осталих радника.

Радник је дужан да се придржава прописаних мјера заштите и да намјенски користи средства личне заштите.

Члан 47.

Радник је дужан да се стручно оспособљава и да унапређује своје знање из области заштите на раду.

Члан 48.

Непридржавањем одредби овог правилника радник чини тежу повреду радне дужности.

IX ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 49.

Библиотека обезбјеђује уредно вођење евиденција прописаних Законом о заштити на раду и Правилником о вођењу евиденција у области рада.

X ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50.

На питања која нису посебно уређена овим правилником, а односе се на заштиту на раду, примјењиваће се одредбе Закона о заштити на раду и колективних уговора.

Члан 51.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана доношења.

У Бањалуци, 16. април 2012. године

в.д. ДИРЕКТОРА
др сц. Миломир В. Мартић

